

Projectplan opleverdossier planuitwerking interne natuurherstelmaatregelen Wierdense Veld

9 september 2020

Verantwoording

Titel	Projectplan opleverdossier planuitwerking interne natuurherstelmaatregelen Wierdense Veld
Opdrachtgever	Landschap Overijssel provincie Overijssel
Projectleider	Niels Bronsgeest
Auteur(s)	Evelyn van der Ent, Arno Hoevink, Niels Bronsgeest
Projectnummer	1262240
Aantal pagina's	12
Datum	9 september 2020
Programmaleider Natura 2000	Jan Henk Schutte

Colofon

Landschap Overijssel
Poppenallee 39
7722 KW Dalfsen
0529-401731
info@landschapoverijssel.nl

Inhoud

1	Inleiding en scope.....	4
2	Stapenplan van SO naar RAW-bestek.....	6
3	Risico's	9
4	Planning.....	10
5	Organisatie	11

1 Inleiding en scope

Met het treffen van de interne natuurherstelmaatregelen wordt uitvoering gegeven aan de gebiedsanalyse als onderdeel van het concept-beheerplan Wierdense veld. Het gaat om maatregelen die in het Natura 2000-gebied genomen worden (binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied). Uitvoering van de interne maatregelen draagt bij aan het stoppen van de achteruitgang van de natuurkwaliteit. Ook dragen ze bij aan vergroting van het areaal actief hoogveen en kwaliteitsverbetering van het hoogveen¹.

Het gaat om:

- M02: dempen kleine sloten / greppels in het natuurgebied door het aanbrengen van een slecht doorlatende laag en dichten van nog aanwezige sloten en greppels
- Dempen aanvullende lekken: Aanbrengen van een slecht doorlatende laag en dichten van nog aanwezige veenputten
- M23 Verwijderen van boomopslag: jaarlijks circa 20 hectare
- M25 Bekalking van heischraal grasland voorafgegaan door bodem-chemisch onderzoek (voorstel: niet uitvoeren, zie eind hoofdstuk 2)

In de planuitwerkingsfase zijn de benodigde natuurherstelmaatregelen geconcretiseerd (2018 en 2019) en uitgewerkt in een inrichtingskaart. Dit projectplan richt zich op de formele afronding van die fase, inclusief het maken en compleet en met juiste kwaliteit opleveren van het einddossier (opleverdossier a.d.h.v. checklist provincie Overijssel). In afstemming met de provincie Overijssel (werkoverleg afronding planuitwerking, en doorkijk naar realisatiefase d.d. 28 mei jl.) is afgesproken dat ook inmeetwerk en het bestek onderdeel worden van het opleverdossier. Het opleverdossier is vervolgens basis voor de subsidieaanvraag voor de realisatiefase. Dit projectplan (incl. de bijbehorende begroting) dient als subsidieaanvraag voor het afronden van de planuitwerkingsfase.

Omdat geen van de maatregelen leidt tot wijziging van de huidige natuurbestemming, is het maken van een nieuw ruimtelijk plan op dit moment niet nodig. Uitvoering van het werk past binnen het juridisch-planologisch kader van het vigerende bestemmingsplan Buitengebied 2009, herziening 2019 (vastgesteld 10 december 2019). Het opstellen van een ruimtelijk plan maakt om die reden geen onderdeel uit van dit projectplan. Mocht op termijn het opstellen van een Provinciaal Inpassingsplan voor aanpalende gebiedsdelen nodig zijn, dan kan overwogen worden ook het natuurterrein het Wierdense Veld hierin onder te brengen.

Begroting

Op 7 februari 2020 heeft de provincie Overijssel positief beschikt over een subsidieaanvraag die Landschap Overijssel indiende op 9 januari 2020. Het betrof subsidie van 70.000 Euro voor de

¹ Uitvoering van de interne maatregelen (m.n. het waterdicht maken van de greppels en veenputten in de bestaande natuur) leidt niet tot (vernattings)effecten buiten het natuurgebied, bijv. in landbouwgebied.

reeds gemaakte / nog te maken uren en uit te voeren werkzaamheden in het kader van de planvorming voor de gebiedsuitwerking van het Wierdense veld in de periode november 2016 t/m begin 2020. Het subsidiebedrag van Euro 70.000,00 is inmiddels volledig besteed.

In de bijlage van dit projectplan is een projectbegroting opgenomen voor het afronden van de planuitwerkingsfase dit jaar.

Voor de uitvoering van de maatregelen (realisatiefase) is een budget gereserveerd van EUR 1,7 mln. Voor Landschap Overijssel is dit budget leidend en waar mogelijk zullen besparingen gerealiseerd worden. Voor Landschap Overijssel blijft een sobere en doelmatige uitvoering van de werkzaamheden binnen de realisatiefase het uitgangspunt.

2 Stapenplan van SO naar RAW-bestek

RAW-bestek en aanbestedingsdocumenten

Gezien de gevoeligheid van het gebied worden de maatregelen richting uitvoering uitgewerkt tot een RAW-bestek (zie contracteringsmemo). Zo kan Landschap Overijssel duidelijke eisen en randvoorwaarden opnemen met betrekking tot de uitvoeringswijze, het materiaal waarmee de slecht doorlatende laag moet worden aangebracht en de wijze waarop de sloten en greppels moeten worden afgewerkt.

Voordat gestart wordt met het opstellen van aanbestedingsdocumenten en het RAW-bestek, wordt in een aantal sessies met de ecooloog en beheerder van Landschap Overijssel het ontwerp op aantal punten nader uitgewerkt. Vetrekpunt is de inrichtingskaart die beschikbaar is (Ecogroen, 2019).

Bereikbaarheid van sloten, greppels en veenputten

Bij de inventarisatie van lekken in het Wierdense Veld is gekeken naar de bereikbaarheid. Uit een nadere analyse blijkt dat een aantal lekken beter bereikbaar zijn dan eerder ingeschat. Dit komt onder andere door het droge voorjaar. Ook zal de bereikbaarheid van de overige lekken inzichtelijk worden gemaakt.

Dit is van belang voor de aanbestedingsdocumenten, namelijk welke rijroutes er gebruikt kunnen worden. Maar ook voor een gedetailleerde kostenraming. De bereikbaarheid heeft namelijk consequenties voor het materieel dat kan worden gebruikt voor de werkzaamheden, wat doorwerkt in de kosten voor uitvoering.

Inmeten van de grote lekken en enkele greppels

Ter voorbereiding van het RAW-bestek worden alle lekken in het Wierdense Veld ingemeten. Dat wordt gedaan door een landmeetbureau. Belangrijk is voor aanbesteding meer zicht op het werkelijke oppervlak en diepte van lekke greppels en putten te hebben. De profielen van deze greppels en putten worden toegevoegd aan het RAW-bestek.

Materiaal en methode voor dichten van de lekkages

Tijdens de nadere uitwerking worden samen met de ecooloog en beheerder van Landschap Overijssel eisen opgesteld voor de wijze waarop de lekken worden gedicht. Dit gaat zowel om de methode als over welk materiaal er kan worden gebruikt. Ook wordt er gekeken of lekken volledig afgedicht worden of dat op een aantal plekken het aanbrengen van een slecht doorlatende laag afdoende is. Bij deze stap zal tevens externe kennis en ervaring worden betrokken.

Prioritering aanbrengen van de lekken

Om richting de aannemer proeflocaties te kunnen aanwijzen en ze te wijzen op de meest kwetsbare gebieden, wordt ook gekeken naar een prioritering van lekken in het Wierdense Veld. De door Ecogroen geïnventarisatieerde lekken zijn op kaart gezet. Daarbij is onderscheid gemaakt in 'matig lek' en 'sterk lek'. Daarnaast zijn in het externe gebiedsproces door het kennisteam zogeheten 'focusgebieden' aangewezen. Dat zijn de plekken met de dikste veenlaag. Die hebben

daardoor de meeste potentie voor hoogveenvorming. Deze informatie wordt samengebracht om daarmee de prioritering aan te scherpen. Op basis van deze informatie wordt gestart met het opstellen van het RAW-bestek en parallel hieraan het opstellen van de aanbestedingsdocumenten.

Conditionerende onderzoeken

Quickscan Flora & Fauna en ecologische vervolgonderzoeken

De Quickscan Flora en Fauna wordt uitgevoerd nadat bekend is waar en hoe de maatregelen ten uitvoer worden gebracht. Dit onderzoek richt zich op de ecologische kwaliteiten van het gebied in relatie tot vigerende wetgeving versus de benodigde maatregelen. Op basis van de resultaten van de quickscan worden de randvoorwaarden opgesteld voor het uitvoeringstraject. Ook geeft de quickscan aan welke vervolgonderzoeken noodzakelijk zijn voor het verkrijgen van de benodigde vergunningen. De vervolgonderzoeken zijn niet opgenomen in dit projectplan en bijbehorende begroting. Mocht dit nodig zijn, dan wordt dit in PVR's besproken en op dat moment besloten hoe hiermee om te gaan. De reden hiervoor is dat kosten van vervolgonderzoeken slecht van tevoren zijn in te schatten.

Vooronderzoek NGE en Archeologie

Er wordt nog gekeken in hoeverre grond in het gebied kan worden gebruikt voor het aanvullen van de lekken nadat de slecht doorlatende laag is aanbracht. Wanneer hier sprake van is, is mogelijk ook een vooronderzoek NGE en archeologisch onderzoek noodzakelijk. Vooralsnog is het uitgangspunt dat geen gebiedseigen grond wordt gebruikt en daarom zijn deze onderzoeken niet opgenomen in dit projectplan en bijbehorende begroting.

De reden voor dit uitgangspunt is een van de uitkomsten van het onderzoek door Ecogroen. Zij hebben geconstateerd dat de onvergraven veenlagen boven maaiveld verassend goed zijn ontwikkeld met struikheide en veenpluis. Daarnaast zijn deze locaties van belang voor overwintering van amfibieën en reptielen.

Cultuurhistorisch/archeologisch onderzoek

Met dit onderzoek worden de cultuurhistorische/archeologische randvoorwaarden onderzocht en vastgelegd. Het onderzoek brengt de verschillende cultuurhistorische/archeologische elementen in beeld. Focus ligt alleen op de lijn- en/of puntelementen waar cultuurhistorische objecten c.q. archeologische waarden liggen. Dit inzicht kan aanleiding zijn de uitvoering aan te passen, mocht deze ruimte er zijn (ecologisch belang staat voorop).

M.e.r.-beoordeling

Een m.e.r.-beoordeling wordt uitgevoerd. De verwachting is dat de conclusie is dat geen milieueffectrapport opgesteld hoeft te worden.

Vergunningen

Voor de werkzaamheden wordt een vergunningenscan opgesteld die wordt besproken met de betrokken bevoegde gezagen. Kader stellende en ontwerpafhankelijke vergunningen worden

aangevraagd door Landschap Overijssel. Vergunningen die betrekking hebben op de uitvoering zullen door de aannemer worden aangevraagd.

Bodem-chemisch onderzoek

In de PAS-gebiedsanalyse is aangegeven dat bodem-chemisch onderzoek nodig is om de noodzaak van de maatregel M25 (bekalken van heischraal grasland) te bepalen. Landschap Overijssel heeft geconstateerd dat het heischraal grasland niet / nauwelijks voorkomt op de op de habitattypekaart aangeduide plaats (noordrand, ter hoogte van de schaapskooi), maar wel binnen het habitattype herstellend hoogveen. Daar zijn een aantal locaties waar beter ontwikkeld heischraal grasland voorkomt, onder andere langs de Hortmeerweg. Deze droge locaties zijn niet kansrijk om naar actief hoogveen om te vormen. Iedere zes jaar vindt een SNL-kartering plaats en wordt de ontwikkeling van habitattypen gemonitord (Sweco heeft deze opdracht). Dit gebeurt in nauwe afstemming met ecologen en beheerders van Landschap Overijssel (voor het Wierdense Veld zijn dat respectievelijk Mark Zekhuis en Evert Dijk). Hieruit blijkt dat al sprake is van een uitbreiding van het habitattype heischraal grasland (enkele duizenden vierkante meters). Nu huidige standplaatsen en het perspectief op behoud en verdere uitbreiding van het habitattype bekend zijn, is verder (bodem-chemisch) onderzoek niet meer nodig (M25).

Strategisch communicatieplan

Onderdeel van deze planuitwerkingsfase (en daarmee van het opleverdossier) is tevens een strategisch communicatieplan voor de realisatiefase. Door hier al bij de afronding van de planuitwerking bij stil te staan, ontstaat goed zich op de benodigde communicatie-inzet voor in de realisatiefase. Daarmee is het direct een kader voor de begroting (subsidieaanvraag realisatiefase).

Over het opstellen van dit communicatieplan zal afstemming plaatshebben met de provinciale communicatieadviseur van het externe project. In het communicatieplan zal uitgebreid ingegaan worden op de wijze waarop allerlei partijen (omwonenden, samenwerkingspartners, belanghebbenden, stakeholders etc.) worden betrokken en geïnformeerd over de projectuitvoering. Ook zal in dit communicatieplan aan de orde komen hoe de afstemming tussen het interne en externe project vorm en inhoud krijgt gedurende het uitvoeringstraject.

Fasering van de maatregelen

De uitvoering van de maatregelen is voorzien in 2021 en 2022.

De maatregel 'verwijderen boomopslag' staat los van de hydrologische maatregelen. Deze maatregel kan in 2021 uitgevoerd worden.

Voor de hydrologische maatregelen is een goede fasering van belang. Hierbij wordt gekeken naar een aantal 'proeflocaties' waarbij het risico op beschadigen van kwetsbare natuur klein is. Deze lessons learned worden meegenomen en vertaald in de aanpak van de resterende uitvoeringsstappen (in de meest kwetsbare delen). Daarnaast wordt voor de fasering ook gekeken naar het seizoen van uitvoering / natte en droge delen in het Wierdense Veld. Eisen hiervoor zullen worden opgenomen in de aanbestedingsdocumenten.

3 Risico's

Een risico-inventarisatie en risicodossier zal onderdeel zijn van het opleverdossier. Een aantal belangrijke risico's komen daar in terug zoals:

- Terrein is te nat (waardoor uitvoering uitgesteld moet worden, waardoor terrein beschadigingen oploopt, waardoor schaapskudde minder efficiënt ingezet kan worden)
- Vergunningen niet tijdig binnen
- Tijdens uitvoering raken kwetsbare delen / habitattypen in het Wierdense Veld (onherstelbaar) beschadigd
- Benodigde kwaliteit / type grond is onvoldoende beschikbaar / kost veel geld
- Er wordt toch gebiedseigen grond gebruikt → consequenties voor vergunningen en evt. m.e.r.(beoordeling)
- Afstemming over uitvoering en communicatie over ADC-maatregelen RWS

Per risico zullen de beheersmaatregelen worden beschreven.

4 Planning

Activiteit en mijlpalen afronding planuitwerkingsfase	Planning
Werksessie contracteren (een memo contractafweging is beschikbaar, zie de separate bijlage).	14 mei 2020
PSU met LO en provincie.	28 mei 2020
Opstellen projectplan en bijbehorende begroting planuitwerking	Juni 2020
Kick off met projectteam	Augustus 2020
Opstellen inrichtingsplan en bijbehorende (conditionerende) onderzoeken	September/oktober 2020
Maken RAW-bestek	September/oktober 2020
Opleveren opleverdossier planuitwerking cf	Oktober 2020
Opstellen projectplan realisatiefase en bijbehorende begroting (basis subsidieaanvraag realisatiefase)	November 2020

5 Organisatie

Het projectteam bestaat uit de volgende personen:

- Projectleider, Niels Bronsgeest: De projectleider zorgt voor de dagelijkse operationele aansturing van het project. Hij is eindverantwoordelijk voor het tijdig en compleet leveren van het opleverdossier. Hij is gericht op het borgen van kwaliteit, draagvlak en afstemming. Daarnaast zal hij waar dat nodig is ook de rol van omgevingsmanager op zich nemen.
- Technisch Manager Evelyn Roskam-van der Ent: De technisch manager is eerste aanspreekpunt voor het projectteam en verantwoordelijk voor de technische en inhoudelijke inbreng in het project. Gedurende haar zwangerschapsverlof zal zij vervangen worden door Arno Hoevink (juni tot en met oktober).
- Manager projectbeheersing Evelyn van der Ent. De manager projectbeheersing richt zich op het identificeren en beheersen van de risico's en alle beheersaspecten in het project. Gedurende haar zwangerschapsverlof zal zij vervangen worden door Arno Hoevink (juni tot en met oktober). Het op orde houden en bijhouden van het risicodossier, alsmede het genereren van financiële overzichten, wordt uitgevoerd door iemand uit de ondersteuningspool.
- Contractmanager, Arno Hoevink: De contractmanager stelt de aanbestedingsdocumenten op en hij is verantwoordelijk voor de contracten van de verschillende marktpartijen.
- Ecoloog, Mark Zekhuis: Mark heeft regelmatig afstemming met de technisch manager en beheerder. Vanuit zijn rol zorgt hij voor de inhoudelijk input voor het uitvoeringsgereed krijgen van de maatregelen, en de begeleiding van de quickscan flora en fauna.
- Beheerder Wierdense Veld, Evert Dijk: Als beheerder is Evert Dijk eveneens betrokken bij het nader detailleren van de maatregelen ten behoeve van uitvoering. Verder is hij nauw betrokken bij het veldwerk en de begeleiding van de benodigde onderzoeken.
- Beleidsadviseur, Robbert Blijleven: De beleidsadviseur zorgt voor interne terugkoppeling uit het projectteam in de organisatie, bewaakt de koppeling met overige raakvlakken zoals het externe gebiedsproces en de N35. In de periodieke interne afstemmingsoverleggen zal Robbert de terugkoppeling verzorgen naar de projectleider en programmaleider Natura 2000.
- Projectleider Communicatie, Fleur de Graaff. In deze fase wordt een beknopt PVA communicatie opgesteld in het kader van de afronding van de planuitwerkingsfase, alsmede een strategisch communicatieplan voor de realisatiefase. In deze fase zelf zullen de communicatie-uitingen beperkt blijven tot een of twee nieuwsbrieven / info-bulletins. Tussen Landschap Overijssel (interne natuurherstelproject) en de provincie (project uitwerking externe natuurherstelmaatregelen) vindt voorafgaand aan communicatie-uitingen in het kader van de twee projecten, afstemming plaats tussen de betrokken communicatieadviseurs zodat de boodschappen optimaal op elkaar afgestemd kunnen worden.
- Ondersteuningspool. Arno en Evelyn worden ondersteund door medioren (o.a. projectbeheersing). Door deze functionarissen in de schakelen wordt het werk

kostenefficiënt uitgevoerd. Bijkomend voordeel is dat deze mensen onder de begeleiding van Arno en Evelyn kennis en ervaring opdoen.

- Het GIS-werk wordt uitgevoerd binnen Landschap Overijssel
- Specialisten: in voorkomende gevallen kan specialistische kennis worden gevraagd. Deze is binnen Landschap Overijssel in voldoende mate beschikbaar. Gedacht kan worden aan landschapskennis en kennis op het gebied cultuurhistorie.

Op programmaniveau zal de voortgang van de processen rondom de uitwerking van de interne maatregelen worden geborgd door de programmaleider Natura 2000 binnen Landschap Overijssel, Jan Henk Schutte. Dat gebeurt onder meer door middel van periodieke interne projectvoortgangsoverleggen.